

TOIMINTA- JA TALOUSSUUNNITELMAESITYKSET VUOSILLE 2019 - 2021, TALOUSARVIO-ESITYKSET VUODELLE 2019

1. YLEISTÄ

Kuntalain 110 § mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (*suunnitelmakausi*). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi. Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan. Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä. Talousarviossa ja -suunnitelmassa on käyttötalous- ja tuloslaskelma-osa sekä investointi- ja rahoitusosa. Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota. Alijäämän kattamisvelvollisuutta sovelletaan myös kuntayhtymiin.

Taloussuunnitelma vuosille 2019 – 2021 laaditaan vielä sairaanhoitopiirin nykyiselle organisaatiolle, vaikka sote-uudistus johtanee merkittäviin organisaatiouudistuksiin.

2. TOIMINTASUUNNITELMA 2019 - 2021

2.1. TOIMINTA

Toiminnan suunnittelussa noudatetaan valtuuston hyväksymää Lapin sairaanhoitopiirin strategiaa 2018 - 2019. Tavoitteiden laadinnassa on huomioitava ns. tasapainotetun mittariston eri näkökulmat. Tulosalueille toimitetaan erikseen lomakepohja, joka sisältää painopistealueet suunnitelmakaudelle näiden näkökulmien mukaisella tavalla.

Suunnittelussa otetaan huomioon jäsenkunnilta saadut toiminnan ja talouden kehittämistä koskevat näkemykset ja lausunnot. Tavoitteiden **realistisuuteen** on kiinnitettävä erityistä huomiota, koska palvelusuoritteiden yksikköhinnat muodostuvat vahvistettujen tavoitteiden ja kustannusten perusteella.

Uusien sairaanhoidollisten tutkimus- ja hoitomenetelmien käyttöönotossa otetaan huomioon ns. Halo-suositus sekä erityisvastuualueen sairaanhoitopiirien kesken sovitut menettelyt. Myös taloudelliset vaikutukset tulee arvioida ennen päätöstä käyttöönotosta.

2.2. TULOSTAVOITTEET

Tulosalueet/-yksiköt laativat vahvistettujen painopisteiden mukaiset tulostavoitteet **suunnitelmavuosille** siten, että ne muodostavat tulosaluekohtaisen kokonaisuuden. Tulostavoitteiden tulee olla mitattavia tai muuten seurattavia; niiden toteutumista arvioidaan toimintakertomuksessa sekä seurantaraporteissa vuoden aikana. Toimintasuunnitelman hyväksymisen yhteydessä yhtymävaltuusto päättää myös tavoitteiden sitovuudesta. Suunnitellut merkittävät muutokset toimintaan ja talouteen suunnitelma-kaudella 2019 - 2021 tulee kirjata esityksiin.

2.3. SUORITEARVIOT VUOSILLE 2019 – 2021

Tulosyksiköihin toimitetaan erillinen ohje suoritearvioinnin tueksi.

2.3.1. Oma toiminta

Tulosalueet arvioivat vuodeosastohoidosta hoitopäivien ja hoitajaksojen kokonaismäärät sekä avohoidosta kuntalaskutettavien käyntien määrät. Sairaanhoidolliset palveluyksiköt tekevät arviot omista suoritteistaan. Vuoden 2019 tuoteistuksesta ja hinnoista päätetään vuoden 2018 lopulla hallitukselle esitettävän käyttösuunnitelman yhteydessä.

Tulosalueiden/-yksiköiden ylilääkärit tekevät esitykset tuotteittain / hintaluokittain erikseen sen jälkeen, kun on vahvistettu suoritteiden kokonaismäärät ja muut talousarvioon vaikuttavat seikat.

2.3.2. Läpilaskutettavat ostopalvelut

Tulosalueen/-yksikön tulee esittää arvionsa läpilaskutettavien ostopalveluiden suoritemääristä.

3. TALOUSARVIOESITYS VUODELLE 2019

Suunnittelun lähtökohta ovat väestön tarpeet ja käytettävissä olevat resurssit.

3.1 Talousarvion laadintamenettely

Talousarviovalmistelussa yksiköt syöttävät omat esityksensä InTime Talouden suunnitteluohjelmassa olevaan valmiisiin laskentapohjiin. Henkilöstökulut syötetään keskitetysti Talouspalveluissa ja niiden osalta yksiköiden esimiehet käyvät keskustelua vs. laskentapäällikön kanssa.

Talousarviokehukseen on huomioitu organisaatiomuutokset ja muut vastaavat talouteen merkittävästi vaikuttavat asiat, joista on tehty päätös tai muuten selvä linjaus. Mahdolliset muut muutokset, esim. valmisteilla olevat, mutta vielä tässä vaiheessa liian keskeneräiset, otetaan talousarvion valmistelussa huomioon tarvittaessa myöhemmin.

3.2 Kustannusarvioiden perusteet vuodelle 2019

Nykytoiminnan palkkojen ja palkkioiden määräraha arvioidaan ilman muutoksia virkojen ja toimien määrässä.

Uudet virka- ja työehtosopimukset (KVTES, TS ja Lääkärisopimus) 2018–2019 on voimassa 1.2.2018–31.3.2020.

Sopimuskauden ensimmäinen yleiskorotus tehdään jo vuoden 2018 aikana 1.5.2018. Korotus on tällöin lääkärisopimuksen mukaan 1,2 % ja KVTES:n ja TS:n mukaan vähintään 1,25 % tai 26 euroa kuukaudessa. Toinen yleiskorotus tehdään 1.4.2019 ja se on kaikilla suuruudeltaan 1,0 %. Myös henkilökohtaista lisää korotetaan. Yleiskorotukset koskevat myös palkkahinnoittelun ulkopuolisia. Kertaerä 9,2 % maksetaan marraskuun 2018 varsinaisen palkan perusteella erillisten kriteerien mukaan tammikuussa 2019.

Lomarahojen vähentämisestä lomanmääräytymisvuosien 2016–2017, 2017–2018 ja 2018–2019 osalta on sovittu erillisessä virka- ja työehtosopimuksessa.

Henkilöstöhallintoon varataan tarvittaessa keskitetysti määräraha erikseen määriteltäviin koulutuksiin.

Palvelujen ostoihin huomioidaan hallituksen päätökseen 4.9.2017 § 50 perustuen Ict-palvelujen ostot koskien ict-ostopalvelujen kokonaissumman kasvua ja nykyisen palvelutason ylläpitämiseksi liittyviä pakollisia kehittämiskuluja LapIT:n ostopalveluhinnaston mukaisesti sekä transitiokustannuksia yhteensä 2,3 milj.€/v. Tietohallinto laskuttaa käyttökustannuksista edelleen muilta käyttäjiltä 0,65 milj. €. Ict-palvelujen kehittämiseen liittyen on yhteistyössä LapIT Oy:n ja ulkopuolisen konsultin valmistelemana tehty konesalien infrastruktuurin arviointi ja riskikartoitus tavoitteena siirtää konesalipalvelut LapIT Oy:n tuottamaksi. Konesaleihin, jotka ovat yhä LSHP:n omistamia, on tarve tehdä merkittäviä investointeja vuoden 2019 aikana. Talousarviokehityksessä varaudutaan konesalipalveluiden kokonaisvastuun siirtoon LapIT Oy:n tuottamaksi. Varaus näiden palvelujen ostoon on tässä vaiheessa, kun asian selvittely on kesken, 1,5 milj. €.

Lisäksi on huomioitu ensihoidon käyttöön tulevat uudet valtakunnalliset tietojärjestelmät Kejo ja Erica sekä niiden käyttöön tarvittavat tietokoneet ambulansseihin ja koulutukset järjestelmien käyttöön yhteensä 0,2 milj. €.

Vuokriin huomioidaan uusien ambulanssien leasingmaksut 0,2 milj. €, natiiviröntgenlaitteiston leasingmaksuihin 0,09 milj. € ja CT laitteiston leasingmaksuihin 0,23 milj. €.

Muilta osin kustannusten kasvua ei huomioida vaan toiminta ja talous tulee suunnitella siten, että kokonaisuutena pysytään vuoden 2018 talousarvion tasolla.

Bruttokokonaiskustannusten muutos arvioidaan olevan 9,0 milj. € eli 4,5 % muutettuun talousarvioon 2018 verrattuna. Bruttokokonaiskustannusten osalta on syytä huomioida, että Lapin sairaanhoitopiiri myy mm. hoitotarvikkeita usealle muulle organisaatioille mm. NordLabille, Rovaniemen kaupungille ja Pellon kunnalle. Näin ollen myynneistä tulee vastaavasti ulkoista tuloa, joten bruttokustannusten kasvu ei suoraan kerro Lapin sairaanhoitopiirin omien kustannusten kasvusta.

Läpilaskutettavat palvelujen ostot

Muista sairaaloista tai palveluntuottajilta (esim. kuntoutuslaitokset) mm. hoidonporrastuksen ja valinnanvapauden perusteella ostettavan erikoissairaanhoidon kustannustason nousu on ollut viimeisen 10 vuoden aikana keskimäärin 1,6 milj. €/v. Tämän perusteella huomioidaan läpilaskutettavien ostopalveluiden talousarvio kehyykseen, mutta arvio tarkistetaan sairaanhoitopiiriin tasolla vuosien 2017 toteuman ja 2018 toteumaennusteen perusteella ennen lopullisen talousarvion hyväksymistä.

3.3 Toimintatuotot

Myyntitulot käsittävät palvelujen myynnistä saatavat tulot kunnilta, muilta sairaanhoitopiireiltä, kuntayhtymiltä ym. palvelujen ostajilta. Myyntituloista saataviin toimintatuottoihin arvioidaan kasvua 4,4 % muutettuun talousarvioon 2018 verrattuna. Jäsenkuntalaskutukseen tapahtuvaa muutosta ei pystytä talousarvion kehysvaiheessa tarkemmin erittelemään.

Maksutuotoissa ovat potilailta perittävät asiakasmaksut sekä ensihoidossa perittävät omavastuut, jotka arvioidaan vuoden 2018 toteumaennusteen perusteella. Lisäksi asiakasmaksuihin lasketaan 4,0 % korotus muihin asiakasmaksuihin, paitsi perumattoman ajanvarauksen asiakasmaksu on suurin sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuasetuksen sallima maksu.

Muut toimintatuotot arvioidaan vuoden 2018 toteumaennusteen ja myyntisopimusten mahdolliset sopimuskorotukset huomioiden.

Bruttokokonaistuottojen muutos arvioidaan olevan 4,5 % muutettuun talousarvioon 2018 verrattuna.

3.4 Investointeja koskevat esitykset

Lääkintälaitteet, tutkimus- ja hoitovälineet, tietojärjestelmät sekä muut investointeihin kuuluvat (yli 10 000 €) hankinnat tulee eritellä liitelomakkeille. **Investointiesitykset tulee tehdä kolmelle vuodelle, 2019 - 2021. Mikäli lääkinnällisen laitteen hankintaan liittyy muita kustannuksia esim. tilaremonttia, tulee myös tämä tieto antaa samalla lomakkeella.**

Esityksiin tulee liittää tarpeelliset perustelut ja selvitykset mahdollisine kannattavuuslaskelmineen.

Investointiesitykset annetaan yhteisesti tulosalueittain vastuuyksiköittäin eriteltyinä.

Investointien kokonaissumma muiden kuin uusien tilojen osalta on enintään poistojen suuruinen.

4. TUOTTAVUUS- JA TOIMENPIDEOHJELMA

Sairaanhoitopiirin kuntayhtymän tehtävänä on tuottaa terveydenhuoltolaissa ja erikoissairaanhoitolaissa ja muissa säädöksissä määrätyt erikoissairaanhoidon palvelut väestölle tehokkaasti ja taloudellisesti. Vuosille 2018 - 2020 on laadittu tuottavuusohjelma, jonka keskeinen sisältö ja tavoitteet linjataan talousarvion valmistelun yhteydessä. Tuottavuusohjelman konkretisoimiseksi on valmisteltava yksityiskohtaisempi toimenpideohjelma vuodelle 2019.

Tuottavuusohjelmaan kirjataan strategisien linjauksien mukaiset tavoitteet tuottavuuden kasvattamiseksi sekä tehokkuuden ja kustannusvaikuttavuuden lisäämiseksi. Toimenpideohjelmaan kirjataan konkreettiset toimenpiteet kullekin talousarviovuodelle tavoitteiden saavuttamiseksi ja talousarvion toteutumisen varmistamiseksi.

5. TOIMINNAN SUUNNITELLUT KESKEYTYKSET VUODELLE 2019

Tulosalueiden/-yksiköiden tulee tehdä esityksensä vuodeosastojensa, poliklinikoidensa ja muiden yksiköidensä toiminnan keskeytysajankohdista sekä laajuudesta vuodelle 2019. Toiminnan keskeytysuunnitelmat tulee antaa talousarvioesityksen yhteydessä 3.8.2018 mennessä.

Suunnitelma on laadittava yhteistyössä niiden yksiköiden kanssa, joihin toiminnan keskeytykset vaikuttavat (mm. laboratoriot, radiologia, ravintohuolto, puhtaus- ja huoltopalvelut, tekniset palvelut, tietohallintopalvelut). Toiminnan keskeytysuunnitelma laaditaan yhteistyössä erityisvastuualueen muiden sairaaloiden kanssa. Keskeytysuunnitelma on otettava huomioon virka- ja sijaisjärjestelyissä sekä suoritearvioissa. Tulosalueiden on laadittava keskeytysuunnitelma huolella, koska se sisältyy talousarvion käyttösuunnitelmaan.

Toiminnan keskeytysuunnitelmaa voidaan muuttaa toimintavuoden aikana vain perustellusta syystä.

6. HENKILÖSTÖN TÄYDENNYSKOULUTUSSUUNNITTELU, ALUEELLINEN KOULUTUS-SUUNNITTELU, TYÖHYVINVOINTISUUNNITELMAT JA KEHITTÄMISHANKKEET 2019

6.1 Osaamisen kehittämisen suunnitelmat

Lainsäädännöllinen tausta

Sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstöllä on lakisääteinen velvollisuus ylläpitää ja kehittää ammattitoiminnan edellyttämää ammattitaitoa sekä perehtyä ammattitoimintaansa koskeviin säännöksiin ja määräyksiin. Työnantajan on puolestaan luotava edellytykset tarvittavaan täydennyskoulutukseen osallistumiselle ja huolehtia, että terveydenhuollon henkilöstö osallistuu riittävästi täydennyskoulutuksen.¹

Osaamisen kehittämissuunnitelmien koostaminen Lapin sairaanhoitopiirin yksiköissä

Lapin sairaanhoitopiirin strategian mukaisen osaamisen ylläpitäminen, kehittäminen ja uudistaminen edellyttävät tietoa olemassa olevasta osaamisesta sekä tulevaisuuden osaamistarpeista. Osaamisen kehittämisen ja täydennyskoulutuksen tulee toteutua osana organisaation strategiaa ja painopistealueita. Osaamisen arvioinneilla selvitetään nykyisen osaamisen taso sekä kehittämistarpeet. Kehityskeskustelussa keskustellaan osaamisen parhaasta mahdollisesta hyödyntämisestä sekä osaamisen kehittämisen tarpeista. Samalla laaditaan osaamisen kehittämisen henkilökohtainen suunnitelma.

Yksiköt tekevät osaamisen kehittämisen suunnitelman² ja lähettävät sen koko organisaatiota koskevaan koulutussuunnitteluun. Tulosalueiden kanssa käydään suunnittelukeskustelu yksiköiden osaamisen kehittämisen suunnitelmien pohjalta, joista rakennetaan organisaation koulutussuunnitelma. Koulutusmääriä ja -määrärahan käyttöä seurataan sekä koulutuksen vaikuttavuutta arvioidaan.

Yksiköiden omien osaamisen kehittämisen suunnitelmien lisäksi Lapin sairaanhoitopiirin yksiköt tarjoavat alueen tarpeiden pohjalta omaan erityisosaamiseensa perustuvat ehdotukset alueellisen koulutuksen suunnitteluun. Ehdotukset lisätään osaamisen kehittämisen suunnitelman lomakkeen Alueellinen koulutus -välilehdelle.

Yksiköt toimittavat osaamisen kehittämisen suunnitelma -lomakkeen, joka sisältää 1) yksikön osaamisen kehittämisen suunnitelman ja 2) yksikön tarjoamat ehdotukset alueellisiksi koulutuksiksi. Suunnitelmat lähetetään 3.8.2018 mennessä koulutus@lshp.fi ja tiedoksi hallinto@lshp.fi.

Alueellinen osaamisen kehittäminen vuosina 2017 - 2020

Alueellisen osaamisen kehittämisen tavoitteena on tukea palvelujärjestelmän kehittämistä ja ammattilaisten osaamista koko alueella. Alueellisen osaamisen kehittämisen suunnittelun pohjan muodostavat sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämissuunnitelma vuosille 2017 - 2020 ja henkilöstön osaamisen arviointitiedot alueemme organisaatioista. Linkki: [Alueellinen osaamisen kehittämisen suunnitelma](#).

Alueellisen koulutustarjonnan suunnittelun lähtökohtana on sairaanhoitopiirin alueen toimijoilta kootut osaamistarpeet. Alueellinen sairaanhoitopiirin järjestämä koulutus suunnitellaan ja järjestetään moniammatillisena eri erikoisalojen sekä perusterveydenhuollon ja sosiaalihuollon

¹ Säännökset sisältyvät lakiin terveydenhuollon ammattihenkilöistä (559/1994), terveydenhuoltolakiin 1326/2010, työterveyshuoltolakiin (1383/2001) ja sosiaalihuoltolakiin (710/1982).

Laki taloudellisesti tuetusta ammatillisen osaamisen kehittämisestä (1136/2013) sisältää säännökset ammatillista osaamista edistävästä koulutuksesta sekä osaamisen kehittämiseksi laadittavasta koulutussuunnitelmasta. Laki työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnissa (1138/2013) edellyttää vuosittain yhteistoimintamenettelyssä laadittavaa henkilöstö- ja koulutussuunnitelmaa.

² Osaamisen kehittämisen suunnitelma liitteenä

yhteistyönä. Suunnittelussa huomioidaan myös hoitoprosesseihin kuuluvat sosiaali- ja terveydenhuollon ulkopuoliset toimijat.

Osaamisen kehittäminen ja koulutus toteutetaan erilaisten osaamisen kehittämisen menetelmin (mm. alueellinen koulutus, verkko-opiskelu, simulaatiot, työkierto ja perehtymisjaksot).

Alueen tarpeiden selvittämiseksi kuntien sosiaali- ja terveydenhuollon esimiehet vastaavat erikseen toimitettavaan kyselyyn 31.5.2018 mennessä. Alueen tarpeet koostetaan ja viedään erikoisalojen tiedoksi alueellisen koulutustarjonnan suunnitteluun.

6. 2 Työhyvinvointisuunnitelmat ja kehittämishankkeet 2019

Yksiköiden työhyvinvointisuunnitelmat tulee lähettää 3.8.2018 mennessä kehittämisylivoitajalle ulla.hiltunen@lshp.fi ja tiedoksi hallinto@lshp.fi.

Erillistä kehittämismäärärahaa tarvitsevat kehittämishanke-esitykset tulee lähettää 3.8.2018 mennessä kehittämispäällikölle mikko.haikio@lshp.fi ja tiedoksi hallinto@lshp.fi.

7. TALOUSARVIO- JA SUUNNITELMAESITYSTEN JÄTTÄMINEN

Tulosalueiden valmiit esitykset talousarvioon ja -suunnitelmaan tulee **jättää määrärahojen ja suoritearvioiden** osalta InTime Talouden suunnitteluohjelmaan viimeistään 3.8.2018, jonka jälkeen tietoja ei pääse enää syöttämään. Perustelut käyttötalous- ja investointiesityksille toimitetaan kirjallisesti sähköpostilla vs. laskentapäällikkö Mirva Kovalalle muiden talous- ja toimintasuunnitelman tietojen yhteydessä.

Talous- ja toimintasuunnitelman tiedot lähetetään sähköpostiin vs. laskentapäällikkö Mirva Kovalalle: Mirva.Kovala@lshp.fi ja kehittämispäällikkö Mikko Häikiö: Mikko.Haikio@lshp.fi sekä tiedoksi hallinto@lshp.fi.

Tulosalueiden tulee käsitellä tulosalueensa esitykset johtoryhmässään ennen hallintokeskukselle toimittamista.

8. LISÄTIEDOT

Lisätietoja antavat henkilöstöliitteiden osalta Timo Tammilehto, muista talousarvioon liittyvistä asioista vs. laskentapäällikkö Mirva Kovala ja talousjohtaja Elisa Kusmin. Koulutusta koskevista asioista antaa lisätietoja koulutuskoordinaattori Mirja Vaittinen, työhyvinvointisuunnittelua koskevista asioista kehittämisylivoitaja Ulla Hiltunen ja kehittämishankkeista kehittämispäällikkö Mikko Häikiö.

Sairaanhoitopiirin johtaja

Jari Jokela

Talousjohtaja

Elisa Kusmin

LIITTEET

- hankintaesityslomakkeet (intranet)
- suoritearviolomakkeet (intranet)
- osaamisen kehittämisen suunnitelma lomake

JAKELU

- tulosalueiden johtajat
- tulosityksiköiden johtajat
- vastuuyksiköiden johtajat
- ylilääkärit - ylihoitajat